

Sygn. akt XC 4068/18 upr.

UZASADNIENIE

Powód, C. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego M. F. kwoty 1.797,39 zł. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23 marca 2018 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany w dniu 25 czerwca 2008 r. został wpisany do rejestru KRS jako członek zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Powód wniósł przeciwko ww. Spółce pozew o zapłatę. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał w dniu 19 września 2014 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...), w którym nakazał zapłatę na rzecz powodowego Funduszu kwoty 1.107,48 zł. Nakazowi zapłaty nadana została w dniu 30 października 2014 r. klauzula wykonalności. Powód wyjaśnił, że wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnej Spółce, które zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z całego majątku Spółki. W związku z tym spehiona została przesłanka, przewidziana w art. 299 k.s.h., do powstania odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania Spółki w stosunku do powoda. Wniosek o ogłoszenie upadłości nie został złożony przez Zarząd do dnia dzisiejszego. W związku z tym pozwany jako członek zarządu, ujawniony w rejestrze przedsiębiorców, odpowiada za zobowiązania Spółki na podstawie art. 299 k.s.h. Pozwany mimo wezwania nie spełnił świadczenia. Powód podał, że na dochodzone roszczenie składa się: należność główna w kwocie 1.107,48 zł., koszty postępowania sądowego w wysokości 210,54 zł., koszty bezskutecznej egzekucji 103,83 zł., koszty zastępstwa adwokackiego 45,00 zł. i odsetki ustawowe na dzień 22 marca 2018 r. w kwocie 330,54 zł.

Pozwany M. F. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł, że w 2014 r. nie był już członkiem Zarządu Spółki, bowiem został on powołany na Prezesa Zarządu w dniu 03 marca 2011 r. na czas trwania kadencji, tj. na dwa lata. (karta 74)

Sąd ustalił, co następuje:

(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 09 kwietnia 2008 r. zawiązana została spółka pod firmą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.. Organami spółki były Zgromadzenie Wspólników i Zarząd, składający się z jednego lub większej liczby członków, powoływanych na dwuletnią kadencję uchwałą Zgromadzenia Wspólników. W skład pierwszego Zarządu ww. Spółki powołany został M. F. jako Prezes Zarządu. Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 25 czerwca 2008 r.

(dowód: umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością k. 80-86, informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z rejestru przedsiębiorców k. 62-65)

W dniu 03 marca 2011 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.. Uchwałą nr 1 odwołano z dniem podpisania uchwały z funkcji Prezesa Zarządu R. S., a uchwałą nr 2 powołano na tę funkcję z dniem jej podpisania pozwanego M. F.. W Krajowym Rejestrze Sądowym zmiana ta została ujawniona w dniu 18 sierpnia 2011 r.

(dowód: protokół Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników k. 79, informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z rejestru przedsiębiorców k. 62-65)

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 14 kwietnia 2017 r. Jako Prezes Zarządu ujawniony był wówczas nadal M. F.. Przyczyną wykreślenia Spółki było jej rozwiązanie, które nastąpiło bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego na podstawie art. 25d ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym.

(dowód: informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z rejestru przedsiębiorców k. 62-65)

(...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wystąpił w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. z pozwem o zapłatę kwoty 1.107,48 zł. W uzasadnieniu pozwu podał, że ww. Spółka zawarła umowę o zamieszczenie reklamy nr (...), na mocy której zobowiązała się do zapłaty wynagrodzenia za publikację reklamy w (...) Firm (...). Za wykonaną usługę (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wystawiła fakturę z dnia 07 grudnia 2012 r., obejmującą wynagrodzenie za opublikowaną reklamę, z terminem płatności w dniu 21 grudnia 2012 r. Fundusz wskazał, że dochodzoną wierzytelność nabył od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie umowy cesji z dnia 18 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał w dniu 19 września 2014 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...), w którym nakazał pozwanemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. zapłacić powodowi C. Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w W. kwotę 1.107,48 zł. z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu w kwocie 210,54 zł. Postanowieniem z dnia 30 października 2014 r. nakazowi zapłaty nadana została klauzula wykonalności.

(dowód: pozew o zapłatę k. 48-51, nakaz zapłaty k. 39, postanowienie k. 40)

Powód wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko ww. Spółce. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Krowdrzy postanowieniem z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie Km 9883/14 umorzył postępowanie egzekucyjne, bowiem egzekucja przeciwko dłużnikowi okazała się bezskuteczna. W toku prowadzonych czynności nie ustalono żadnego majątku, do którego można byłoby skierować skuteczną egzekucję. Jednocześnie Komornik przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 45,00 zł. i ustalił koszty postępowania, o których stwierdził, że zostały zapłacone przez wierzyciela do wysokości 103,83 zł.

(dowód: postanowienie Komornika sądowego k. 36)

Pismem z dnia 22 marca 2018 r. powód wezwał pozwanego M. F. jako członka Zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. do zapłaty łącznej kwoty 1.797,39 zł., powołując się na przepis art. 299 k.s.h. oraz na nakaz zapłaty z dnia 19 września 2014 r. w sprawie VI Nc-e (...).

(dowód: wezwanie do zapłaty k. 31, dowód doręczenia k. 32-35)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody, zaferowane przez strony, których wiarygodność nie była kwestionowana. Sąd dał im wiarę.

Bezsporne w sprawie było, że powodowy Fundusz legitymuje się prawomocnym nakazem zapłaty, wydanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O., któremu nadana została klauzula wykonalności, oraz że prowadzone na jego podstawie postępowanie egzekucyjne zostało umorzone, bowiem egzekucja okazała się bezskuteczna. W jej toku nie ustalono żadnego majątku ww. Spółki, z którego można byłoby wyegzekwować należność pieniężną, objętą przedmiotowym tytułem wykonawczym.

Powód, powołując się na przepis art. 299 k.s.h., skierował żądanie zapłaty do pozwanego jako członka Zarządu dłużnej Spółki.

Zgodnie z powołanym art. 299 § 1 k.s.h., jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. W myśl § 2 cyt. przepisu, członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o

ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody. Z omawianej regulacji wynika na rzecz wierzyciela domniemanie poniesienia szkody w wysokości niewyegzekwowanej wobec spółki wierzytelności. Domniemaniami w świetle art. 299 k.s.h. są objęte również: związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez członka zarządu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. (por. wyroki SN: z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22; z dnia 14 lutego 2003 r., IV CKN 1779/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 76; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II CSK 390/11, LEX nr 1211143, uchwałę SN z dnia 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07, OSNC 2009, nr 3, poz. 38 oraz wyrok SA w Białymstoku z dnia 13 września 2017 r., I ACa 237/17, LEX nr 2369661)

Członkowie zarządu spółki mogą ponosić odpowiedzialność na podstawie art. 299 k.s.h. od chwili ich powołania do zarządu (zob. K. Osajda, Odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania spółki na tle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego, Glosa 2005, nr 4). Odpowiedzialność ta dotyczy członków zarządu powołanych zgodnie z wymogami kodeksu spółek handlowych i ewentualnie umowy spółki. Ze względu na deklaratoryjny charakter wpisu członka zarządu do rejestru, o ponoszeniu odpowiedzialności nie decyduje to, czy dana osoba figuruje czy figurowała jako członek zarządu w rejestrze przedsiębiorców. Dla uzyskania statusu członka zarządu w kontekście omawianej regulacji istotny jest jedynie akt powołania w skład organu, a nie odzwierciedlenie tego w rejestrze. Konsekwentnie osoba, która została odwołana z funkcji członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nie ma już od tej chwili wpływu na prowadzenie spraw spółki i nie może jej reprezentować, co musi zasadniczo wyłączać jej odpowiedzialność za zobowiązania spółki, powstałe po jej odwołaniu.

Pozwany był członkiem Zarządu Spółki w okresie od jej powstania (25 czerwca 2008 r. – data rejestracji Spółki w KRS) do czasu powołania na jego miejsce R. S.. W Krajowym Rejestrze Sądowym zmiana ta ujawniona została w dniu 24 sierpnia 2009 r. Powołanymi wyżej uchwałami nr 1 i 2 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z dnia 03 marca 2011 r. z funkcji Prezesa Zarządu odwołano R. S., na jego miejsce powołując pozwanego. Kadencja, zgodnie z umową spółki, trwała dwa lata.

Zatem pozwany pełnił funkcję Prezesa Zarządu dłużnej Spółki do 2009 r., a następnie w okresie od 03 marca 2011 r. do 03 marca 2013 r.

Rozważenia wymagała w związku z tym kwestia czasowego zakresu zobowiązań spółki, za które członkom zarządu może zostać przypisana odpowiedzialność.

Na tle regulacji, zawartej w art. 299 k.s.h., w orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym odpowiedzialność związaną z bezskutecznością egzekucji określonego zobowiązania z majątku spółki ponoszą osoby, będące członkami jej zarządu w czasie istnienia tego zobowiązania (tak SN między innymi w: uchwale z dnia 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07, OSNC 2009, nr 3, poz. 38, wyroku z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 571/10, LEX nr 847124; wyroku z dnia 11 lutego 2010 r., I CSK 269/09, LEX nr 583723, z krytyczną glosą J. Kołacza, Pr. Sp. 2011, nr 5, s. 45 n.; wyroku z dnia 9 lutego 2011 r., V CSK 188/10, LEX nr 1102881; wyroku z dnia 25 listopada 2010 r., III CNP 3/10, LEX nr 970077 oraz w wyroku z dnia 12 lutego 2016 r., II CSK 229/15, LEX nr 2008739). Za bardziej uzasadnione należy jednak uznać stanowisko, zgodnie z którym członek zarządu ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spółki istniejące w czasie pełnienia przez niego funkcji, o ile w tym czasie wystąpiły przesłanki upadłości, a nie zgłoszono wniosku o jej ogłoszenie (tak: O., Odpowiedzialność członków zarządu spółek z o.o. za ich zobowiązania w orzecznictwie Sądu Najwyższego z 2011 r., Glosa 2012, nr 3, s. 10; SN m. in. w wyroku z dnia 8 grudnia 2010 r., V CSK 172/10, LEX nr 677904; podobnie SA w Warszawie w wyroku z dnia 9 listopada 2017 r., V ACa 69/17, LEX nr 2421706 oraz SA w K. w wyroku z dnia 6 marca 2018 r., V AGa 72/18, LEX nr 2469963).

Zgodnie z tym poglądem, członek zarządu ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spółki istniejące w czasie, w którym pełnił funkcję w zarządzie, o ile w tym czasie wystąpiły przesłanki upadłości, a członek zarządu nie zgłosił

wniosku we właściwym czasie, a także za te późniejsze zobowiązania spółki, które powstały wobec braku tego zgłoszenia.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 04 lipca 2013 r., I CSK 646/12, LEX nr 1365595, uznał, że co do zasady odpowiadają na podstawie art. 299 k.s.h. członkowie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, którzy zajmowali to stanowisko w czasie od wymagalności zobowiązania aż do chwili wystąpienia wierzyciela z powództwem oraz za zobowiązania, które powstały w okresie sprawowania przez nich tej funkcji, a w tym powstałe także dopiero po spełnieniu się przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Powodowy Fundusz powołuje się na wierzytelność, wynikającą z zawartej przez dłużną Spółkę umowy o zamieszczenie reklamy nr (...), na mocy której zobowiązała się ona do zapłaty wynagrodzenia za publikację reklamy w (...) Firm (...). Za wykonaną usługę wystawiono fakturę z dnia 07 grudnia 2012 r., obejmującą wynagrodzenie za opublikowaną reklamę, z terminem płatności w dniu 21 grudnia 2012 r. Fundusz nabył powyższą wierzytelność na podstawie umowy cesji z dnia 18 grudnia 2013 r.

Zestawiając daty pełnienia przez pozwanego funkcji członka Zarządu dłużnej Spółki – od 03 marca 2011 r. do 03 marca 2013 r., oraz powstania wymagalnego zobowiązania – grudzień 2012 r., należy stwierdzić, że istniało ono w okresie, gdy był on Prezesem Zarządu.

W związku z tym, w świetle unormowania z art. 299 k.s.h., nie budzi wątpliwości odpowiedzialność pozwanego, tym bardziej, że upadłość spółki nie została ogłoszona, a podstawą jej wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego było jej rozwiązanie, które nastąpiło bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego na podstawie art. 25d ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym. (vide: informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z rejestru przedsiębiorców k. 65)

Członkowie zarządu mogą zwolnić się z odpowiedzialności, wykazując, że w czasie pełnienia przez nich funkcji nie było podstaw do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, a tym samym wykazując, iż nie istnieje związek przyczynowy między sposobem sprawowania zarządu a szkodą doznaną przez wierzyciela spółki. Podkreśla się przy tym, że członek zarządu odpowiada na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. za nieprawidłowe prowadzenie spraw spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a nieprawidłowość ta polega na niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie, co pogłębia niewypłacalność spółki i naraża wierzyciela na szkodę w postaci niemożności zaspokojenia się w części lub w całości, przy czym pomiędzy niezłożeniem wniosku o upadłość przez członka zarządu w terminie a poniesieniem szkody przez wierzyciela na skutek braku możliwości ich wyegzekwowania musi istnieć adekwatny związek przyczynowy.

W związku z domniemaniami, wynikającymi z art. 299 k.s.h., o których była mowa powyżej, w postępowaniu, opartym na art. 299 k.s.h., wierzyciel nie musi udowadniać powstania stanu wymagalności dochodzonego roszczenia w czasie pełnienia przez pozwanych członków zarządu ich obowiązków. Co więcej, powód nie musi także prowadzić osobnego dowodu na okoliczność powstania takich należności w okresie pełnienia przez pozwanych funkcji członków zarządu w niewypłacalnej spółce, jak bowiem wynika z § 2 art. 299 k.s.h., to na pozwanego został nałożony ciężar udowodnienia braku podstaw do ogłoszenia upadłości zarządzanej spółki, w tym nieistnienia zobowiązań przenoszących jej aktywa lub też niewymagalności istotnej części jej zobowiązań. (tak SA w Warszawie w wyroku z dnia 18 września 2014 r., I ACa 272/14, LEX nr 1527274)

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 lutego 2008 r. III CZP 143/07, podzielił pogląd, że odpowiedzialność związaną z bezskutecznością egzekucji określonego zobowiązania wobec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ponoszą na podstawie art. 299 k.s.h. osoby będące członkami jej zarządu lub likwidatorami w czasie istnienia tego zobowiązania. Wyjaśnił również, że czasowy związek odpowiedzialności, przewidzianej w art. 299 k.s.h., z pełnieniem funkcji członka zarządu jest zdeterminowany celem i charakterem tej odpowiedzialności. Uwzględniając cel i charakter odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 k.s.h., należy przyjąć, że w razie bezskuteczności egzekucji określonego zobowiązania odpowiedzialność na zasadach tego przepisu ponoszą osoby, będące członkami zarządu w czasie istnienia tego zobowiązania, a ściślej - jego podstawy. Objęcie odpowiedzialnością danego członka

zarządu wszystkich zobowiązań spółki, których podstawa istnieje w czasie sprawowania przez niego funkcji, a więc także zobowiązań jeszcze wtedy niewymagalnych, jest uzasadnione tym, że ogłoszenie upadłości, o które członek zarządu powinien wystąpić w celu przeciwdziałania bezskuteczności egzekucji, spowodowałoby wymagalność także zobowiązań, niemających dotychczas takiej cechy.

Powód, który dochodzi roszczenia, przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h., powinien zatem wykazać istnienie - we wskazanym znaczeniu - określonego zobowiązania spółki w czasie, kiedy pozwany był członkiem zarządu, stwierdzonego w tym czasie lub później tytułem egzekucyjnym wydanym na rzecz powoda oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce.

Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 13 września 2017 r., I ACa 237/17, w którym stwierdził, że przypisanie odpowiedzialności członkom zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. uzależnione jest od wykazania przez wierzyciela istnienia przysługującej mu względem spółki niezaspokojonej wierzytelności oraz bezskuteczności jej egzekucji z całego jej majątku. Wierzyciel nie musi dowodzić wysokości doznanej szkody, bowiem powołany przepis opiera się na domniemaniu istnienia szkody w wysokości zobowiązania niewyegzekwowanego od spółki oraz na domniemaniu związku przyczynowego między szkodą wierzyciela a niezłożeniem przez członka zarządu we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości i jego zawinienia w tym względzie.

Podkreślić przy tym należy, że nie jest obowiązkiem strony powodowej, ani też Sądu, wyjaśnianie i wykazywanie okoliczności negatywnych, tj. braku przesłanek, wyłączających subsydiarną odpowiedzialność pozwanego jako członka zarządu spółki. Zgodnie z ogólnymi zasadami, wynikającymi z art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., ciężar dowodu wykazania omawianych wyżej przesłanek egzonerycyjnych spoczywał na pozwanym.

Mając na uwadze powyższe okoliczności i treść przepisu art. 299 k.s.h., dochodzone roszczenie było uzasadnione tak co do zasady, jak i wysokości. W konsekwencji tego, na podstawie powołanego art. 299 k.s.h. Sąd orzekł, jak w pkt 1 wyroku, zasądzając żadaną kwotę w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 2 wyroku w oparciu o art. 98 k.p.c. Powód poniósł koszty w łącznej kwocie 947,00 zł., na które złożyły się opłata od pozwu w kwocie 30,00 zł., wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 900,00 zł. i opłata od pełnomocnictwa 17,00 zł.